

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Al. I. Cuza” Iași
1.2 Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Artă Sacră

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Etiopatogenia operei de artă. Conservare activă						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Dr. Moșneagu Mina						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect.dr. Mosneagu Mina						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	6	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					17
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					8
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual	77				
3.9 Total ore pe semestru	125				
3.10 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Biologie pentru conservare și restaurare.Chimie pentru conservare-restaurare.Teoria generală a restaurării. Studiul materialelor pentru restaurare.Tehnici artistice.Metodologia restaurării icoanelor și lemnului policrom.Metodologia restaurării cărților și documentelor.
4.2 de competențe	Notiuni de bază privind modul de realizare al bunurilor culturale, noțiuni de bază de conservare și restaurare a bunurilor culturale.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată corespunzător (tablă, calculator, videoproietor).Platformă Webex Cisco pentru activitatea online
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de laborator dotată corespunzător (microscop, lupa binoculară și camera foto-video conectată la calculator, aparat foto).Platformă Webex Cisco pentru activitatea online

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1. Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare și cercetare: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicațiile practice ale procesului de conservare a bunurilor culturale.</p> <p>CP2. Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului de specialitate.</p> <p>CP3. Utilizarea cunoștințelor pentru identificarea factorilor de degradare a operelor de artă și explicarea proceselor specifice de degradare și deteriorare a acestora.</p> <p>CP4. Managementul conservării colecțiilor de bunuri culturale.</p> <p>CP5. Soluționarea unor problemelor tehnice de conservare a operelor de artă.</p>
Competențe transversale	<p>CP1. Deprinderea strategiilor de muncă eficientă, sub o observație calificată de specialitate.</p> <p>CP2. Asimilarea tehnicilor de relaționare în grup, dezvoltarea capacităților de comunicare, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților în echipă.</p> <p>CP3. Informarea și cunoașterea continuă prin intermediul metodelor și tehnicilor adecvate de învățare în domeniul științific, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Studentul să cunoască cauzele și mecanismele bolilor întâlnite la operele de artă, precum și modalitățile de prevenire, de control ale deteriorării și degradării bunurilor de patrimoniu cultural.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Studentul să fie capabil :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să identifice prezența fenomenelor de degradare și deteriorare ale operelor de artă - Să explice care sunt cauzele și mecanismele de boală - Să cunoască și să implementeze pachete de măsuri pentru eliminarea, anihilarea factorilor cauzatori de boală în vederea conservării bunurilor de patrimoniu cultural.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Starea de boală și opera de artă. Definiții. Complexul etiopatogenic. Fenomene de alterare, denaturare, deteriorare, degradare.	Prelegerea participativă, dezbateră, expunerea interactivă, exemplificarea.	2 h
2. Spațiul operei de artă. Caracterizarea mediului abiotic al operei de artă. Temperatura, umiditatea, radiațiile electromagnetice, compoziția aerului - factori de deteriorare; Sinergia factorilor abiotici în degradarea operei de artă. Sisteme de monitorizare a factorilor abiotici din spațiul de conservare a operei de artă.	Prelegerea participativă, dezbateră, expunerea, exemplificarea.	8 h
3. Factorii biologici implicați în biodeteriorarea operei de artă. Acțiunea organismelor asupra hârtiei, pielii, pergamentului, cernelurilor, adezivilor, lianților, pigmentilor, lacurilor, textilelor, lemnului, pietrei, sticlei, metalelor. Invazia substratului. Biofilmul.	Prelegerea participativă, problematizarea, expunerea interactivă, exemplificarea.	4 h
4. Patogenia operelor de artă – cauze, semne de boală, mecanisme de boală. Patogenia operelor pe support papetar (manuscrite, tipărituri, lucrări de grafică, miniaturi, guașe, acuarele). Bolile suporturilor anorganice (piatră, metale, sticlă). Patologia straturilor picturale (murale, picturi mobile). Bolile materialelor textile. Bolile pieilor, pergamentului. Patologia adezivilor, lianților, peliculogenelor.	Prelegerea participativă, dezbateră, problematizarea, expunerea interactivă, exemplificarea.	6h
6. Conservarea activă a bunurilor de patrimoniu. Metode de prevenire a degradării operei de artă. Metode de control al factorilor abiotici de microclimat. Metode de control al factorilor biologici de deteriorare. Intervenții de conservare activă.	Prelegerea participativă, dezbateră	4h

Referințe principale

- Camuffo D., Fassina V., Havermans J. (editors). *Basic environmental mechanisms affecting cultural heritage. Understanding deterioration mechanisms for conservation purposes*. COST Action D 42: Chemical interactions between cultural artefacts and indoor environment (ENVIART). Firenze. Nardini Editore. 2010.
- Mandrioli P., Caneva G., *Aerobiologia e beni culturali*. Firenze. Nardini Editore. 1998.
- Moldoveanu, A., 1999, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, vol 1-2, Centrul de formare și perfecționare a personalului din instituțiile de cultură, București.
- Mustăță M., Mustăță, G., Ungurean B., Moșneagu M. A., Axinte L., Gămălie G. *Etiopatologia operei de artă*, Editura AOSR, 978-606-8371-86-3, București, 2013.
- Olteanu I. *Piatra în patrimoniul românesc: degradări specifice și tratamente adecvate*. Editura ACS. București. 2015
- Oprea F., *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*. Edit. OSIM. București.2010.

Referințe secundare:

- Ashley-Smith *etal.* (2002) The continuing development of a practical lighting policy for works of art on paper and other object types at the Victoria and Albert Museum', în *ICOM-CC 13th Triennial Meeting, Rio de Janeiro 2002. Preprints Volume I*. London: James and James, pp. 3-8.
- Sofia Borrego, Patricia Guiamet, Sandra Gómez de Saravia, Patricia Batistini, Michel Garcia, Paola Lavin, Ivette Perdomo, *The quality of air at archives and the biodeterioration of photographs*, în *International Biodeterioration & Biodegradation* 64(2), 2010, pp 139–145. Bucșa, I., Bucșa, C., 2005, *Agenți de biodegradare la monumentele istorice din România*, Ed. "Alma Mater", Sibiu.
- Melniciuc-Puică, N., 2008, *Materiale colagenice din cartea veche-degradare, investigare și conservare-restaurare*, Ed. Performantica, Iași.
- Melniciuc-Puică, N., Ardelean, E., 2010, *Aspecte ale degradării materialelor celulozice*, Ed. Performantica, Iași.

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Măsuri de protecția muncii. Evidențierea stării de boală la operele de artă. Identificarea degradărilor pe diferite tipuri obiecte.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	2 h
2. Evaluarea parametrilor fizico-chimici ce caracterizează spațiul operei de artă : temperatura, umiditatea relativă a aerului, intensitatea luminoasă. Studiu de caz. Metode de monitorizare a microclimatului.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	2 h
3. Evidențierea maladiilor cauzate de factorii abiotici asupra operelor de artă. Studii de caz pe suporturi organice și anorganice.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	4 h
4. Evidențierea bolilor cauzate de factorii biologici pe suporturi organice și anorganice. Studii de caz.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	4 h
5. Determinarea microflorei aerului din mediul de conservare a operei de artă. Studiu de caz (depozit/expunere muzeu sau biserică).	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	2 h
6. Descrierea tipologică a formelor de degradare a operelor de artă. Identificarea degradărilor pe materialele celulozice din structura bunurilor de patrimoniu ; observații microscopice. Deteriorările cărților (legătura de carte, blocul de carte). Deteriorările pieilor și pergamentului. Deteriorările textilelor de origine vegetală și animală. Deteriorările picturilor pe support de lemn, pânză. Deteriorările peliculogenelor. Deteriorările metalelor, sticlei. Studii de caz.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea.	6h
7. Organizarea depozitului, a sălii de expunere pentru conservarea bunurilor de patrimoniu. Organizarea șantierului (mobil) de conservare activă.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea	2h
8. Metode de monitorizare și control ale factorilor biotici și abiotici din spațiul de conservare.	Lucrarea de laborator. Discuțiile si dezbaterea	2h

Bibliografie

- Bucșa I., Bucșa C., 2005, *Agenți de biodegradare la monumentele istorice din România*, Ed. "Alma Mater", Sibiu.
- Camuffo D., Fassina V., Havermans J. (editors). *Basic environmental mechanisms affecting cultural heritage. Understanding deterioration mechanisms for conservation purposes*. COST Action D 42: Chemical interactions between cultural artefacts and indoor environment (ENVIART). Firenze. Nardini Editore. 2010.
- Melniciuc-Puică, N., 2008, *Materiale colagenice din cartea veche-degradare, investigare și conservare-restaurare*, Ed. Performantica, Iași.
- Melniciuc-Puică, N., Ardelean, E., 2010, *Aspecte ale degradării materialelor celulozice*, Ed. Performantica, Iași.
- Moldoveanu, A., 1999, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, vol 1-2, Centrul de formare și perfecționare a personalului din instituțiile de cultură, București.
- Mustață M., Mustață, G., Ungurean B., Moșneagu M. A., Axinte L., Gămălie G. *Etiopatologia operei de artă*, Editura AOSR, 978-606-8371-86-3, București, 2013.
- Olteanu I. *Piatra în patrimoniul românesc: degradări specifice și tratamente adecvate*. Edit. ACS. București. 2015
- Oprea F., *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*. Edit. OSIM. București.2010.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate. Pentru o mai bună adaptare la cerințele pieței muncii a conținutului disciplinei au avut loc întâlniri cu reprezentanți ai deținătorilor obiectelor de patrimoniu din mediul eclezial și laic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota
10.4 Curs	- corectitudinea și profunzimea cunoștințelor; - coerența logică. gradul de asimilare al limbajului de specialitate.	Evaluare scrisă (finală în sesiunea de examene)	70%
	conștiinciozitatea, implicarea, interesul pentru studiul individual prezența la curs - minimum 50%	Participarea activă la cursuri.	10%
10.5 Seminar/laborator	- capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate; - capacitatea de aplicare în practică;	Lucrări practice curente.	10%
	conștiinciozitatea, interesul pentru studiul individual. prezența la lucrările practice - minimum 75%	Participarea activă la lucrările de laborator	10%

10.6 Standard minim de performanță

Cunoașterea elementelor fundamentale de teorie și a tehnicilor de conservare a colecțiilor de bunuri de patrimoniu cultural.

Data completării

30.09.2021

Semnătura titularului de curs

Lect. Dr. Mosneagu Mina

Semnătura titularului de seminar

Lect. Dr. Mosneagu Mina

Data avizării în departament

05.10.2021

Semnătura directorului de departament

